

اثرگذاری سوابق حسابداری (نسبت های مالی) بر کارایی مالی

فهیمة سبحانی

کارشناسی ارشد، گروه مالی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. (نویسنده مسئول).

Fahimehsobhani758@gmail.com

مرتضی باوقار

استادیار گروه حسابداری، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

Bavagharmorteza@iau.ac.ir

چکیده

هدف از انجام این مطالعه تعیین تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. روش پژوهش مورد استفاده نیز، روش توصیفی-تحلیلی بوده و داده های پژوهش از نوع تاریخی با مراجعه به صورت ها و گزارشات مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس جمع آوری و طبقه بندی گردید. برای تجزیه و تحلیل داده های آماری از روش داده های پانل دیتا استفاده شد؛ و در بخش تجزیه و تحلیل از آمار توصیفی و استنباطی و آزمون های مختلف مربوطه انجام گردید و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار Eviews نسخه ۱۳ صورت گرفت. جهت تحلیل فرضیه های پژوهش، جامعه آماری را از بین سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۴ و به مدت ۶ سال انتخاب نموده و شامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده اند که نمونه آماری با روش حذفی سیستماتیک و به تعداد ۷۷ شرکت انتخاب شد. نتایج تحلیل نشان می دهد که سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد؛ بنابراین، برای بهبود وضعیت مالی شرکتها و سودآوری بیشتر میبایست به نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی و روش استهلاک توجه نمود.

واژه های کلیدی: سوابق حسابداری، کارایی مالی، بازار روش استهلاک، نسبت فعالیت.

مقدمه

مطالعات قبلی نشان می دهند که انتخاب های حسابداری می تواند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارند. در این مطالعه بررسی میشود که آیا انتخابهای حسابداری و نسبت های مالی میتوانند بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارند یا خیر. متغیرهای نسبت مالی را با افزودن متغیرهای انتخاب حسابداری و اثر متقابل آنها گسترش داده میشود (باوونو و هندیکا^۱، ۲۰۲۳). سوابق حسابداری ممکن است بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارد. بنابراین، چندین مطالعه بررسی کرده اند که آیا سوابق حسابداری وجود دارد یا خیر می تواند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارد. یک مطالعه نسبتاً اولیه از آلتامارو و همکاران^۲ (۲۰۰۵)، گزارش شده که چگونگی درآمد را بر سود شناسایی و بررسی کرده اند. لیانگ و ون^۳ (۲۰۰۷)، مطالعه کردند که چگونه مبنای اندازه گیری حسابداری بر سرمایه گذاری شرکت تأثیر

¹ Bawono, I. R. Handika. H

² Altamuro and etal

³ Liang P.J., X. Wen

می‌گذارد. آلیسا و همکاران^۱ (۲۰۱۳)، بیشتر بررسی کرد که آیا اختیار حسابداری بر رتبه‌بندی اعتباری تأثیر می‌گذارد یا خیر. یک مطالعه جدیدتر توسط لائورین^۲ (۲۰۲۰)، چگونگی چگونگی آن تأثیر انتخاب گزارشگری بر هزینه‌های کاهش ارزش مورد بحث قرار داد. به طور کلی، ما به طور منطقی می‌توانیم انتظار داشته باشیم که سوابق حسابداری می‌تواند با عملکرد شرکت مرتبط باشد (باوونو و هندیکا، ۲۰۲۳). رابطه سوابق حسابداری در سیستم‌های موجودی کالا قبلاً توسط گول^۳ (۲۰۰۱)، مورد بحث قرار گرفت. او بررسی کرد که آیا روش اندازه‌گیری موجودی کالا LIFO یا FIFO به عنوان یک انتخاب حسابداری می‌تواند بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارد، که یک عامل تعیین‌کننده مهم برای پاداش مدیران است. مطالعات اخیر از رفرنس (پارک^۴، ۲۰۱۶؛ فان و لیو^۵، ۲۰۲۰)، تمرکز بر نحوه ارتباط مؤلفه مالیاتی (به عنوان یک موضوع سیاست حسابداری) با سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌ها بررسی نمودند. آنها متوجه شدند که برای تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری شرکت مالیات ضروری است. کوواتنچای و همکارانش^۶ (۲۰۱۹)، و ژائو و فانگ^۷ (۲۰۲۲)، چگونگی تأثیر سیاست استهلاک بر انگیزه‌های سرمایه‌گذاری را بررسی کردند. سایر مطالعات (علی و احمد^۸، ۲۰۱۷؛ خلیلو و اوسما^۹، ۲۰۲۰)، توضیح دادند که محافظه‌کاری و سیاست حسابداری با کارایی شرکت مرتبط است. با این حال، تا آنجا که میدانیم، هیچ مطالعه‌ای در مورد تأثیر چندین سوابق حسابداری از جمله سیستم موجودی، روش استهلاک، دارایی یا بدهی مالیاتی و اقلام احتمالی بر عملکرد شرکت سنجیده نشده است. با بررسی آن به ادبیات کمک می‌کنیم ارتباط چهار سوابق حسابداری با عملکرد شرکت تمام این چهار سوابق حسابداری بر عملکرد شرکت تأثیر می‌گذارد (به بازده دارایی و بازده حقوق صاحبان سهام اشاره می‌کنیم) همانطور که توسط مطالعات دیگر مانند: ۱. شواهد قوی از رابطه بین انتخاب سیاست موجودی و هزینه بدهی وجود دارد (سفتسی و داروغ^{۱۰}، ۲۰۲۲). سپس، هزینه بدهی می‌تواند بر درآمد شرکت‌ها تأثیر بگذارد (کیتاگوا و شوتو^{۱۱}، ۲۰۲۱). ۲. مطالعه کلاسیک کراوس و هوفنر^{۱۲} (۱۹۷۲)، نشان می‌دهد اینکه انتخاب روش استهلاک بر عملکرد مالی شرکت‌ها تأثیر می‌گذارد. ۳. سامارا^{۱۳} (۲۰۱۴)، بیشتر نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران می‌توانند بخشی از مالیات معوق را به عنوان سیگنالی از عملکرد شرکت درک کنند. ۴. وجود بدهی احتمالی ممکن است بر عملکرد شرکت‌ها تأثیر بگذارد، همانطور که توسط تأثیر بر رتبه‌بندی اوراق قرضه شرکت‌ها نشان داده شده است (گراهام و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۱). موضوع زمینه‌ای اندونزی به عنوان یک نمونه بررسی شده توسط چونگ و همکاران^{۱۵} (۲۰۰۰)، به عنوان بخشی از هماهنگی و می‌تواند با عملکرد شرکت‌ها مرتبط باشد. همانطور که سوابق حسابداری می‌تواند بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد، هاریمائوان و همکاران^{۱۶} (۲۰۲۲)، دریافتند که سوابق گزارشگری مالی با سطح فعالیت مدیر عامل مرتبط است و در نهایت بر عملکرد شرکت‌ها تأثیر می‌گذارد. بیشتر مدل‌های جدید را با در نظر گرفتن تعامل بین متغیرها توسعه می‌دهند و به طور منطقی انتظار می‌رود که تعامل وجود داشته باشد. مطالعات اخیر

¹ Alissa and etal

² Laurion H

³ Gul F.A

⁴ Park J

⁵ Fan Z., Y. Liu

⁶ Koowattanatianchai and etal

⁷ Zhao L., H. Fan

⁸ Ali M.J., K. Ahmed

⁹ Khalilov A., B.G. Osma

¹⁰ Ciftci M., M. Darrough

¹¹ Kitagawa N., A. Shuto

¹² Kraus A., R.J. Huefner

¹³ Samara A.D

¹⁴ Graham and etal

¹⁵ Chong and etal

¹⁶ Harymawan and etal

در ادبیات، تعاملات بین متغیرهای حسابداری را نشان داده است. به عنوان مثال، آسای و همکاران^۱ (۲۰۲۱)، استدلال کردند که تعامل در ارائه شواهد تجربیات حسابداری ضروری است. مطالعات بیشتر برای تبیین بهتر پدیده حسابداری در نظر گرفته شده است، آنها در مدل‌های خود تعامل بین متغیرهای حسابداری را نشان دادند (بوون و همکاران^۲، ۲۰۲۳؛ جاجی^۳، ۲۰۲۲). از این رو، پژوهشگر با بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به دنبال این سوال است که آیا سوابق حسابداری بر کارایی مالی اثرگذار است یا خیر؟

مبانی نظری پژوهش

سوابق حسابداری می‌تواند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارند. یکی از نشانه‌های سلامت اقتصاد، وجود زمینه‌های متعدد جهت تبدیل مازاد نقدینگی و پس انداز موجود به سرمایه گذاری، تولید ثروت و ارزش آفرینی است. در این بین بازار سرمایه، ابزاری مناسب برای هدایت نقدینگی مازاد به سوی این مقاصد بوده که با توجه به گسترش آن، تقریباً امکان حضور و مشارکت در آن برای همگان وجود دارد. کارکرد مطلوب بازار سرمایه زمانی اتفاق می‌افتد که سرمایه گذاران با اطلاعات جامع و آگاهی کامل در آن فعالیت کنند تا این بازار بتواند نقش خود را در ارزش آفرینی برای افراد و کمک به چرخه تولید در سطح کلان اقتصادی به خوبی ایفا کند (خلفی و دربندی، ۱۴۰۱). انتخابی که جهت سرمایه گذاری انجام می‌گیرد، همگی دارای نتایج و عواقب مشخصی هستند. به طوریکه اگر موارد انتخاب شده در یک بازه زمانی مشخص متحمل ضرر و افت ارزش سهام شوند، سرمایه گذاران نیز متناسب با سهم خود متحمل ضرر خواهند شد. ارزیابی عملکرد شرکت، عاملی اساسی در کسب و کار، بشمار میرود؛ زیرا اطلاعات لازم درمورد شرایط مالی و عملکرد مدیریتی را برای مدیران و سرمایه گذاران فراهم می‌کند. به همین دلیل، با استفاده از چارچوب‌های نظری و عملی مختلف به این موضوع پرداخته شده است. به عنوان مثال، بسیاری از محققان از نسبت‌های مالی و تحلیل پوششی داده‌ها برای ارزیابی عملکرد شرکتها استفاده کردند. سایر محققان از تکنیکهای داده کاوی (مانند الگوریتم درخت تصمیم) و نسبت‌های مالی برای پیش‌بینی عملکرد شرکتها استفاده کردند. پیش‌بینی عملکرد شرکتها مستلزم پردازش مجموعه‌ای از داده هاست که شامل تعدادی از شرکتها و همچنین متغیرهای مالی و نسبت‌های آنها در سالهای گذشته است. از جنبه نظری آزمون مفید بودن سوابق حسابداری مندرج در صورتهای مالی و مشخصا مربوط بودن و سودمندی آن برای مقاصد تصمیم گیری و پیش بینی بازده سهام در ایران میباشد. بدین ترتیب یک ارزیابی از وضعیت موجود انجام خواهد شد. از جنبه کاربردی شناسایی درجه ارتباط اطلاعات بنیادی منتخب با بازده سهام است. هنگامی که فردی برای سرمایه گذاری در سهام تصمیم گیری می کند، اولین موضوعی که با آن مواجه می شود انتخاب سهم مورد نظر است در بورس تهران به خصوص سرمایه گذاران جزء بیشتر بر اساس اطلاعات غیر رسمی و غیر صحیح به اخذ تصمیم مبادرت می نمایند که این موضوع به زیان آنها و در نهایت دلسردی و خروج از بازار سرمایه منجر می گردد به منظور استمرار حضور سرمایه گذاران به عنوان اصلی ترین ارکان بورس، لازم است تمهیداتی فراهم شود. در این زمینه متولیان بورس باید به وسیله ابزارهایی از حقوق سهامداران به خصوص سهامداران جزء حمایت نمایند در زمینه اطلاع رسانی نیز باید اطلاعات صحیح و به موقع در اختیار سرمایه گذاران قرار گیرد. لازم است که به وسیله پژوهشهای مالی در بورس اوراق بهادار معیارهایی مشخص شود تا سرمایه گذاران بتوانند با استفاده از آنها با دقت و سرعت به تصمیم گیری مبادرت نمایند. یکی از این معیارها توانایی پیش بینی بازده سهام و بازده حقوق صاحبان سهام شرکت هاست هم چنین این پژوهش علاوه بر سرمایه گذاران به سایر کاربران استفاده کنندگان پژوهشگران و تحلیلگران مالی و بنیادی کمک خواهد کرد. سرمایه گذاری یکی

¹ Asay and etal

² Boone and etal

³ Jaggi J

از عوامل مهم توسعه اقتصادی است در این راستا بورس اوراق بهادار تهران مهم ترین ابزاری است که تواند سرمایه ها را بسیج کند و به سمت صنایع مختلف هدایت نماید از آنجا که بازار مالی ایران نوپا است انجام پژوهشهای وسیعی لازم است تا با بهره گیری از نتایج حاصله رفتار بازار را شناسایی و از مخاطرات سرمایه گذاری در آن کاسته شود، لذا این امر به ترغیب سرمایه گذاران به سرمایه گذاری در بازارهای سرمایه منجر میشود. با این حال، تا آنجا که ما میدانیم، هیچ مطالعه ای در مورد تأثیر سوابق (از جمله سیستم موجودی، روش استهلاک، دارایی یا بدهی مالیاتی، و اقلام احتمالی) بر کارایی و عملکرد شرکت وجود ندارد. ما با بررسی ارتباط چهار AC با عملکرد شرکت به ادبیات کمک می کنیم. تمام این چهار AC بر عملکرد شرکت تأثیر میگذارند (به بازده دارایی و بازده حقوق صاحبان سهام اشاره میکنیم) همانطور که مطالعات دیگر نشان میدهند: ۱. شواهد قوی از رابطه بین انتخاب سیاست موجودی و هزینه بدهی وجود دارد. سپس، هزینه بدهی می تواند بر درآمد شرکت ها تأثیر بگذارد ۲. یک مطالعه کلاسیک توسط کراوس و هوفتر نشان میدهد که انتخاب روش استهلاک بر عملکرد مالی شرکتها تأثیر میگذارد ۳. سامارا همچنین نشان می دهد که سرمایه گذاران می توانند جزء مالیات معوق را به عنوان سیگنالی از عملکرد شرکت ها درک کنند ۴. وجود بدهی احتمالی ممکن است بر عملکرد شرکت ها تأثیر بگذارد (کامرانی و همکاران، ۱۴۰۲).

بررسی ادبیات نشان داده است که تأثیر ادغام یا یکپارچه سازی مدیریت تولید ناب و سبز بر عملکرد عمدتاً مثبت است، حتی اگر برخی از مطالعات به اثرات تجاری و اثرات منفی آن اشاره کرده اند. شاید مهمتر از ارائه نتیجه گیری قطعی در مورد تأثیر ادغام مدیریت تولید ناب و سبز بر عملکرد مالی در سیستم تولید سازمانی، تعیین شکاف ها و شناسایی زمینه هایی برای تحقیقات بیشتری باشد که در سطور ذیل ارائه شده است. همان طور که قبلاً عنوان شد، فقط تعداد معدودی از مطالعات سعی در بررسی ارتباط بین تأثیر تلفیق یا یکپارچه سازی مدیریت تولید ناب و سبز بر عملکرد مالی در هر سه بعد: (۱) اقتصادی یا مالی، (۲) مسئولیت پذیری اجتماعی و (۳) زیست محیطی داشته اند. به عنوان مثال، پاتر در سال ۲۰۱۷، طی پژوهش خود بر مبنای یک مدل مفهومی، پیوند بین پارادایم های مدیریت تولید ناب، سبز، چابک و انعطاف پذیر و ابعاد مختلف عملکرد زنجیره تأمین را مورد بررسی قرار داده و بر این اساس ادعا کرد که تأثیر هم افزایی برای یکپارچه سازی این پارادایم ها در برخی از ابعاد وجود داشته ولی نمی توان این هم افزایی را برای همه ابعاد متصور شد. به همین ترتیب لی در سال ۲۰۱۲، یز طی پژوهشی به ارزیابی تأثیر یکپارچه سازی سیستم های مدیریت تولید ناب و سبز بر عملکرد پایداری پرداخت. پژوهش گران یاد شده بر پایه شواهد به دست آمده از تحقیق ادعا کردند که زنجیره تأمین مدیریت تولید ناب، چابک، انعطاف پذیر و سبز میتواند عملکرد شرکت را در ابعاد: عملیاتی، زیست محیطی و اقتصادی، بهبود بخشد. با این حال، مطالعه آنها همچنین نشان داد که در سازمانهای تحت بررسی، به هر چهار ویژگی یک زنجیره تأمین به صورت همزمان، اهمیتی داده نشده و بیشترین تأکید بر ویژگی چابک و کمترین اهمیت به ویژگی سبز اختصاص داده شده است. برخی از مطالعات به جای سنجش عملکرد اقتصادی، عملکرد عملیاتی را با استفاده از موارد مشابهی اندازه میگیرند که از جمله عبارت از: کیفیت، سرعت، انعطاف پذیری، قابلیت اطمینان، موجودی، موقعیت بازار، فروش بین المللی و رضایت مشتری، است. مطالعات آینده میتواند بین عملکرد عملیاتی و مالی تمایز قائل شده و تأثیر ادغام یا یکپارچه سازی مدیریت تولید ناب و سبز در عملیات روزانه و اقتصاد را به طور جداگانه اندازه گیری کند. در همین راستا هانگان و همکاران در سال ۲۰۱۸، بر پایه یافته های به دست آمده از پژوهش خود تصریح داشته اند که برای پیشبرد ادبیات تحقیق در زمینه مفاهیم و نظریه های نوظهور، شناسایی سنجهای اندازه گیری عملکرد اقتصادی (به ویژه) مناسب مهم است. بررسی ادبیات تحقیق نشان میدهد که در زمینه مطالعاتی که تأثیر تلفیقی از پارادایم های مدیریت تولید ناب و سبز را بر عوامل اجتماعی را مورد بررسی قرار دهند، خلاء وجود دارد (پیسارو و همکاران، ۲۰۱۹).

¹ Pislaru and etal

سوابق حسابداری: در حسابداری سوابق حسابداری و انتخاب حسابداری مطرح است که با توجه به نوع فعالیت سازمانها و یا شرکتهای، مورد استفاده قرار میگیرد و بیشتر جنبه انتخابی دارد تا با توجه به موارد مورد نیاز بهره گیری شود. در حسابداری از نسبت های مالی و یا روش های اندازه گیری متفاوتی استفاده میشود که مدیران و یا ذینفعان با توجه به اهمیت آنها و با توجه به نوع فعالیتی که انجام میدهند، سعی دارند بهترین روش را انتخاب نمایند. در این مطالعه از چهار نوع سوابق حسابداری استفاده شده است که اثرات آن را به صورت همزمان بر عملکرد مالی شرکت مورد سنجش قرار میدهد. نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی و روش استهلاک از جمله مواردی است که میتوان به آن اشاره نمود و در ادامه نیز در مورد هر کدام از آنها توضیحاتی صورت گرفته است.

نسبت فعالیت: نسبت فعالیت یا نسبت کارایی ابزاری است که برای سنجش کاربرد دارایی های شرکت استفاده شده و از طریق ارزیابی میزان فروش و تأثیر دارایی ها بر آن، اندازه گیری می شود. این گروه از نسبت ها، حجم فروش شرکت را با سرمایه گذاری در دارایی های مختلف مانند موجودی کالا، دارایی ثابت و غیره مقایسه کرده و میزان به کارگیری مؤثر منابع شرکت و راندمان عملیات آن را در دوره عملیات ارزیابی می کند. برای اندازه گیری آن از راه های مختلفی امکان پذیر است که شامل دوره وصول مطالبات، دوره گردش موجودی کالا، نسبت گردش دارایی، نسبت گردش دارایی های ثابت، دوره گردش عملیات، نسبت موجودی کالا به سرمایه در گردش، نسبت گردش سرمایه جاری، نسبت دوره پرداخت بدهی ها میباشد و در این مطالعه از نسبت دوره وصول مطالبات استفاده شده است.

اهرم مالی: اهرم مالی راه حلی برای تامین منابع مالی است. به عبارت بهتر اهرم مالی، نوعی ابزار مالی است که با هدف افزایش بازدهی سرمایه گذاری به کار می رود. زمانی که یک فرد (حقیقی یا حقوقی) تلاش می کند تا با قرض گرفتن، دارایی خود را افزایش دهد از روش اهرم استفاده کرده است. در این روش سرمایه فرد یا شرکت بدون اضافه شدن سرمایه گذاران جدید، افزایش پیدا می کند. به عنوان مثال، افرادی که برای خرید خودرو، خانه و غیره وام می گیرند یا از دیگران قرض می کنند، از اهرم مالی کمک می گیرند. این افراد از این روش، سرمایه خود را افزایش می دهند تا بتوانند در معامله مورد نظرشان شرکت کنند و به سود برسند. پیدا کردن زمان مناسب ورود به بازار یکی از مولفه های اصلی کسب سود در بازارهای مالی مانند بورس است. شمار زیادی از فعالان بازار هستند که با این زمان آشنایی دارند و معاملات پرسود بازار را به خوبی شناسایی می کنند اما گاهی اوقات منابع مالی کافی برای شرکت در این معاملات را ندارند. اهرم مالی به این دسته از افراد کمک می کند تا بتوانند بیشترین بهره را از این معاملات کسب کنند. همانطور که اشاره کردیم معامله گران بازار بورس می توانند از اهرم مالی برای کسب سود بیشتر استفاده کنند. سوال اصلی اینجا است که چگونه می توان از اهرم مالی در بازار بورس استفاده کرد؟ یا چه روش هایی برای استفاده از اهرم مالی در بازار بورس وجود دارد؟ روش های استفاده از اهرم در بورس به شرح زیر هستند: ۱) اعتبار معاملاتی (وام قرض الحسنه و بسته های اعتباری) ۲) قراردادهای مشتقه ۳) صندوق های اهرمی. معامله گران بازار بورس می توانند از این روش ها برای افزایش سرمایه خود استفاده کنند.

گردش دارایی: نسبت گردش دارایی یکی دیگر از نسبت های فعالیت است که نشان دهنده میزان درآمدزایی دارایی های شرکت بورسی است. به طور کلی هر چه نسبت گردش دارایی بیشتر باشد، درآمدزایی شرکت از محل دارایی هایش بیشتر بوده و به تبع بهره وری آن نیز بالاتر است. عددهای کمتر نیز به معنای کاهش درآمد شرکت از محل دارایی هاست. برای تحلیل این نسبت باید آن را طی چند سوال متوالی بررسی کنید. اگر نسبت گردش دارایی طی چند سوال متوالی بیشتر شود بدین معنی است که افزایش دارایی شرکت منجر به افزایش درآمد آن شده است. ممکن است دارایی های شرکت افزایش یافته اما فروش آن تغییری نکند. در این صورت باید علت را در موارد زیر جست و جو کنید: ۱) مشکل بازاریابی در فروش محصولات ۲) افزایش دارایی ها بدون برنامه ریزی.

روش استهلاک: استهلاک دارایی به معنی کاهش کیفیت، کمیت یا ارزش یک دارایی است و در واقع معیاری برای دوام یک دارایی ثابت است. در حقیقت استهلاک دارایی معادل واگذاری ارزش آن ها به محصول تولید شده توسط آنها است. در واقع انتظار می رود با گذشت زمان، کارایی و بهره‌وری دارایی‌های ثابت که به طور مستمر از آن استفاده می‌شود، کاهش یابد. محاسبه استهلاک دارایی در واقع ارزیابی میزان دوام است و ارزش خالص دارایی را نشان می‌دهد و یکی از عوامل مهم در تعیین بهای تمام شده کالاها و در نتیجه محاسبه سود در حسابداری مالی مجموعه‌ها است.

کارایی مالی: واژه کارایی مالی یا عملکرد مالی به نتایجی که از فعالیتهای عملیاتی یک شرکت یا سازمان منتج می‌شود. به صورت کلی عملکرد مالی یک شرکت وضعیت نهایی مالی یک شرکت را نشان می‌دهد که سرمایه گذاران و سهامداران، مدیران و مالکان، ذینفعان و اعتباردهندگان و غیره به نتایج آن واکنش نشان می‌دهند. یکی از مولفه‌هایی که برای این عملکرد اهمیت دارد میزان سود شناسایی شده ناشی از این عملکرد می‌باشد. بنابراین برای ارزیابی کارایی مالی راه‌های مختلفی وجود دارد که بازده دارایی‌ها، بازده حقوق صاحبان سهام و میزان وجه نقد به بدهی جاری و غیره از این عوامل به شمار می‌روند و مدیران نیز برای تصمیم‌گیری‌های آتی به نتایج کارایی مالی شرکت توجه نشان می‌دهند و اهداف آتی خود را بر همین اساس تنظیم می‌نمایند.

پاراگراف زیر نظریه‌های چهار سوابق حسابداری را که بر عملکرد شرکت تأثیر می‌گذارند توضیح می‌دهد. اول، یک نظریه از جکسون و همکاران^۱ (۲۰۱۰)، بیان می‌کند که انتخاب روش استهلاک باعث ایجاد تفاوت در حسابداری ارزش دفتری می‌شود. آنها همچنین بیان می‌کنند که این سوابق بر شرکت‌ها تأثیر می‌گذارد تصمیمات قیمت فروش به دلیل فرآیند حسابداری ذهنی. دوم، سامرز و سویی^۲ (۱۹۹۸)، استدلال می‌کنند که انتخاب موجودی ممکن است بر فعالیت معاملاتی حجم فروش و عملکرد شرکت‌ها تأثیر می‌گذارد. سوم، نظریه ای از چانگ و همکاران^۳ (۲۰۰۹)، بیان می‌کند که اقلام مالیاتی معوق و از سیگنال‌های مهمی را برای فعالان بازار ارائه می‌دهد (کوهن و همکاران^۴، ۲۰۱۱). این سوابق حسابداری در نهایت می‌تواند بر عملکرد مالی شرکت‌ها تأثیر بگذارد. به طور خلاصه، سوابق حسابداری مطلوب منجر به عملکرد مثبت شرکت و سودآوری سهامداران می‌شود. از سوی دیگر، سوابق حسابداری نامطلوب منجر به عملکرد منفی شرکت‌ها و سودآوری سهامداران می‌شود. با این حال، اهمیت و بزرگی آنها مطلوب / نامطلوب متفاوت است و ما اولین کسی هستیم که سوابق حسابداری را بر کارایی مالی بررسی می‌کنیم. در شرکت‌های ایرانی نیز مانند شرکت‌های اندونیزی، به عنوان بخشی از منطقه آسیا سوابق حسابداری بر عملکرد مالی شرکت‌ها و ادراک ذینفعان تأثیر می‌گذارد (باوونو و هندیکا، ۲۰۲۳). با توجه به مطالبی که ارائه شد شرکت‌ها برای اینکه بتوانند کارایی مالی بهتری ارائه نمایند باید به یک سری شاخص‌ها و مولفه‌ها اهمیت دهند که سوابق حسابداری یکی از آنها می‌باشد و در این مطالعه چهار شاخص حسابداری مانند نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی، روش استهلاک را به عنوان سوابق حسابداری در نظر گرفته و بر کارایی مالی یا سودآوری مالی مورد سنجش قرار داده است. چنانچه ذکر شد برای شرکت‌ها ضروری است که میزان سودآوری شرکت‌ها رشد پیدا کند و اثر مولفه‌هایی نظیر موارد فوق نیز ضروری می‌باشد که بر سودآوری مالی یا کارایی مالی به عنوان عملکرد یک شرکت سنجیده شود. در این پژوهش به بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته می‌شود؛ از آنجا که عملکرد شرکت یکی از مولفه‌های مهم مدیران و سهامداران یا ذینفعان می‌باشد، می‌بایست عوامل اثرگذار بر آن شناسایی شوند که در این پژوهش سوابق حسابداری یا نسبت‌های مالی در نظر گرفته شده‌اند؛ از این رو، ضروری است به موضوع فوق پرداخته شود، لذا به نظر

¹ Jackson and etal

² Summers S.L., J.T. Sweeney

³ Chang and etal

⁴ Cohen and etal

می‌رسد انجام این پژوهش که تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد سنجش قرار گیرد؛ برای شرکت و سایر ذینفعان لازم و ضروری است.

مبانی تجربی پژوهش

کامرانی و همکاران (۱۴۰۲)، به بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر عملکرد مالی شرکت های پتروشیمی (مطالعه موردی شرکت‌های پتروشیمی عرضه کننده در بورس کالا) پرداختند. نتایج تحقیق بیانگر: پیچیدگی اطلاعات حسابداری بر عملکرد مالی شرکت های پتروشیمی تأثیر معناداری دارد محدودیت مالی بر عملکرد مالی شرکت های پتروشیمی تأثیر معناداری دارد نسبت های مالی شرکت ها بر عملکرد مالی شرکت های پتروشیمی تأثیر معناداری دارد.

شیرانی و همکاران (۱۴۰۲)، رزیابی سیستم های اطلاعاتی حسابداری و تأثیر آن بر عملکرد مدیران مالی شرکت های خدماتی را مورد بررسی قرار داده اند. با توجه به اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه ها و تجزیه و تحلیل آن اطلاعات میتوان نتیجه رفت که تأثیر عوامل متفاوت (به روز بودن، قابل فهم بودن، صحت و انسجام، انعطاف پذیری و سازگاری سیستم اطلاعات حسابداری) بر عملکرد مدیران مالی یکسان نیست. با توجه به مقایسه صورت گرفته، قابل فهم بودن سیستم اطلاعات حسابداری دارای رتبه اول و به روز بودن در رتبه دوم و سازگاری رتبه سوم و انعطاف پذیری رتبه چهارم و صحت و انسجام رتبه آخر قرار می گیرد.

بایگی و آذری (۱۴۰۲)، در تحقیقی به بررسی ثبت امور مالی و حسابداری در قراردادهای پیمانکاری شهرداری مشهد پرداخته اند. حسابداری پیمانکاری یک قرارداد معتبر بین کارفرما و پیمانکار می باشد، که برای به پایان رساندن یک پروژه میان آن دو بسته می شود و شامل چند مرحله است که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد. مراحل قرارداد شامل طرح اولیه، ارجاع به پیمانکار... است. این مراحل و به انجام رساندنشان دارای روش هایی می باشد، که رعایت آن ها باعث به انجام رسیدن پروژه توسط پیمانکار می شود. پیمانکاری شهرداری به معنای مجموعه یا گروهی از افراد با تخصص های مختلف می باشد که برای انجام امور مربوط به شهرداری برای مثال ساخت ساختمان قراردادی بین خودشان و شهرداری منعقد می کنند و شرایط کاری و زمان تحویل پروژه و مبلغ دریافتی را داخل قرارداد قید میکنند و از آن تاریخ به بعد همه امور مربوط به پروژه که داخل قرارداد قید شده برعهده پیمانکار می باشد. ما در این تحقیق قصد داریم حسابداری و هر شخصی که به حسابداری پیمانکاری علاقه دارد را با اهمیت حسابداری پیمانکاری، چرخه سیستمی آن، ارکان اصلی و روش های اجرای حسابداری پیمانکاری، درصد تکمیل کار، توانایی تشخیص روش مناسب در مورد حسابداری پیمانکاری، حسابداری شرکت های پیمانکاری و مواردی که باید در بازار کار این حرفه بدانید را بررسی نماییم. ارائه خدمات شهری و شهرداری در قالب شناسایی و بهره مندی از ظرفیت های موجود در پیمانکاری شهرداری مشهد در جهت توسعه شهر از اهداف شهرداری مشهد است. ایجاد تعامل سازنده با سایر سازمان ها و ارگان های شهری به عنوان پیمانکار، فراهم آوردن زمینه های مشارکت بیشتر پیمانکاران، شناسایی، پیش بینی و اجرای طرح های مورد نیاز از دیگر اهداف برآورد قرارداد های پیمانکاری پروژه می باشد. در این تحقیق برای برآورد هزینه های تقریبی از جداول هزینه ها براساس مثال های عددی می باشد آورده شده است (کامرانی و همکاران، ۱۴۰۲).

باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، به بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکت‌های سهامی عام اندونزی پرداختند. نتایج بر اساس تجزیه و تحلیل رگرسیون اثر تصادفی پانل از ۱۰۰ شرکت سهامی عام اندونزی، نشان می‌دهد که نسبت فعالیت، اهرم و انتخاب روش استهلاک با سودآوری شرکت مرتبط هستند. نتیجه گرفتند که سطوح بالاتر دارایی‌ها و اهرم‌ها با کارایی بالاتر و هزینه های نظارت کمتر مرتبط هستند. با این حال، برای متغیر اهرم تفاوت غیر مستقیمی بین

حقوق صاحبان سهام و دارایی وجود دارد. این نتیجه ممکن است به دلیل وجود صرف سهام (یا تنزیل) در مولفه حقوق صاحبان سهام تبیین شود، اما در مولفه دارایی قابل تبیین نیست.

اوجرا و همکاران^۱ (۲۰۲۳)، در تحقیقی شیوه های حسابداری مشتری، سوابق و پیامدهای عملکرد: بینش صنعت خدمات اوجرا و همکاران مالی در کویت را مورد بررسی قرار داده اند. رقابت موثر در چشم انداز بازاریابی معاصر در حال تبدیل شدن به چالش برانگیز است. بنابراین اهمیت سازمان ها برای مشتری مداری به همان اندازه افزایش می یابد. گفتمان آکادمیک بر نیاز به رویکرد مشتری مداری بیشتر تاکید دارد. این مطالعه با الهام از شکافهای موجود در ادبیات، عوامل احتمالی و پیامدهای عملکرد حسابداری مشتری در صنعت خدمات مالی کویت را بررسی میکند. این مطالعه بینشهای مهمی را گزارش میکند که مفهوم یکاندازه و متناسب با همه پایه های احتمالی را افزایش میدهد. برای سازمانهایی که در محیط صنعتی و جغرافیایی تحت پوشش این مطالعه قراردارند، بینشهای این مطالعه نشانه های مرتبطی را برای بهینه سازی عملیات سازی حسابداری مشتری و به حداکثر رساندن تأثیر عملکرد سازمانی ارائه میدهد. محدودیتهای این مطالعه تایید شده و جهتگیریهای حیاتی برای توسعه دانش بیشتر مشخص شده است.

کریستوفر جی ناپیر^۲ (۲۰۲۳)، در تحقیقی استفاده از سوابق حسابداری به عنوان منابع داده های تاریخی را مورد بررسی قرار داده است. این تحقیق به مورخان کسب و کار، مدیریت و سازمان در مورد چگونگی رویکرد به سوابق حسابداری به عنوان منابع داده غنی برای تحقیقات تاریخی توصیه می کند. در جایی که سوابق حسابداری دقیق باقی می ماند، مورخان می توانند به اطلاعات مربوط به فعالیت های اقتصادی سازمان ها دسترسی داشته باشند و با مشاهده نحوه تهیه، انتقال و استفاده از اطلاعات توسط مدیران، بینشی در مورد عملیات عملی و ساختار مدیریت داخلی سازمان ها به دست آورند. صورتهای مالی دوره های (ترازنامه و حسابهای سود و زیان) بیشتر در انبارهای رسمی باقی میمانند، اما ممکن است تفسیر آنها بدون آگاهی از قراردادهای و رویه های حسابداری در زمان تهیه صورتهای دشوار باشد. چالشهای جدیدتر ناشی از استفاده روزافزون از سیستمهای حسابداری رایانهای است که ممکن است صورتهای مالی را در دسترس تر کند و در عین حال خطر عدم دسترسی به سوابق معاملات تفصیلی را افزایش دهد.

فرضیه های پژوهش به صورت ذیل تدوین شده است:

✓ فرضیه اصلی: سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

✓ فرضیه فرعی ۱: نسبت فعالیت بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

✓ فرضیه فرعی ۲: اهرم مالی بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

✓ فرضیه فرعی ۳: گردش دارایی بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

✓ فرضیه فرعی ۴: روش استهلاک بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

روش پژوهش

¹ Ojra and etal

² Christopher J. Napier

روش پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی می باشد که از نظر هدف می توان در تحقیقات کاربردی قرار داد. این تحقیق را یک تحقیق تاریخی یا پس رویدادی در نظر می گیرند و با توجه به موضوع (بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران) دارای مدل رگرسیونی چند متغیره می باشد. داده ها از صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به صورت سری زمانی سالانه از سال های ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۴ به مدت ۶ سال می باشد و از طریق سایت ها و نرم افزارهای خاص مانند نرم افزار ره آورد نوین گردآوری گردیده است.

جامعه آماری مربوط به کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس می باشد و در بین سال های ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۴ به مدت ۶ سال می باشند، نمونه آماری به روش حذفی سیستماتیک انتخاب می گردد که دارای شرایط ذیل است:

- ✓ در بازه زمانی مورد بررسی اطلاعات شرکت ها در دسترس باشد و دارای نقص نباشد.
- ✓ سال مالی آنها منتهی به پایان اسفندماه باشد، تا قابلیت مقایسه داشته باشد.
- ✓ در سال های مورد بررسی تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی نداشته باشند.
- ✓ در طول زمان تحقیق، شرکت ها عضو بورس باشند و از عضویت آنها ۲ سال گذشته باشد.
- ✓ حقوق صاحبان سهام شرکت ها منفی نباشد.
- ✓ در شرکت ها وقفه معاملاتی بیشتر از ۶ ماه اتفاق نیفتاده باشد.

جدول (۱): تعیین نمونه آماری

۴۶۲	کلیه مشاهدات نمونه آماری از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۴
(۹۷)	اطلاعات مالی شرکت ها در دسترس نبوده و یا ناقص بوده است.
(۹۹)	پایان سال مالی شرکت ها اسفندماه نباشد و یا تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی داشته باشند.
(۹۸)	حقوق صاحبان سهام آنها منفی باشد یا دارای زیان انباشته باشند.
(۹۱)	شرکت ها در طول دوره تحقیق بیشتر از ۶ ماه وقفه معاملاتی داشته باشند.
۷۷	نمونه انتخابی

روش اندازه گیری متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته

کارایی مالی (FR): لگاریتم مجموع بازده داراییها، بازده حقوق صاحبان سهام و وجه نقد به بدهی جاری
بازده دارایی ها: تقسیم درآمد خالص به میانگین کل دارایی ها
بازده حقوق صاحبان سهام: تقسیم درآمد خالص به مجموع حقوق صاحبان سهام
وجه نقد به بدهی جاری: تقسیم وجه نقد به کل بدهی جاری

متغیرهای مستقل

نسبت فعالیت (AR): تقسیم حسابهای دریافتنی در طول ۳۶۵ روز به فروش نسبه سالانه
اهرم مالی (FL): تقسیم کل بدهی ها به کل داراییها
گردش دارایی (AT): تقسیم درآمد فروش به میانگین کل دارایی ابتدای و انتهایی دوره
روش استهلاک (DM): تفاوت نرخ استهلاک در دوره قبل با نرخ استهلاک دوره جاری

مدل رگرسیونی پژوهش

$$FR = \alpha + \alpha_1 AR + \alpha_2 FL + \alpha_3 AT + \alpha_4 DM +$$

متغیر وابسته

✓ کارایی مالی (FR) i در سال t

متغیرهای مستقل

✓ نسبت فعالیت (AR) i در سال t

✓ اهرم مالی (FL) i در سال t

✓ گردش دارایی (AT) i در سال t

✓ روش استهلاک (DM) i در سال t

جدول (۲): متغیرهای پژوهش

نام متغیر	علامت اختصاری	نماد	نوع متغیر
کارایی مالی	FR	Y	وابسته
نسبت فعالیت	AR	X1	مستقل
اهرم مالی	FL	X2	مستقل
گردش دارایی	AT	X3	مستقل
روش استهلاک	DM	X4	مستقل

آماره های توصیفی

جدول (۳): معرفی آماره های توصیفی پژوهش

نام متغیر	معیارهای تمرکز		معیار پراکندگی		معیارهای شکل توزیع	
	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	برجستگی	
کارایی مالی	۰/۴۳	۰/۴۱	۰/۴۵	۱/۳۵	۱/۰۱	
نسبت فعالیت	۰/۳۱	۰/۳۰	۰/۴۶	۱/۰۸	۱/۲۳	
اهرم مالی	۰/۵۸	۰/۵۶	۰/۳۸	۱/۰۱	۱/۱۴	
گردش دارایی	۰/۳۳	۰/۳۲	۰/۲۷	۱/۳۳	۱/۵۶	
روش استهلاک	۰/۴۵	۰/۴۳	۰/۳۹	۱/۰۹	۱/۰۸	

طبق جدول ۳ و نتایج بدست آمده مشخص شد که اکثر داده‌ها نزدیک به میانگین هستند و پراکندگی اندکی دارند؛ که نشان‌دهنده توزیع نامتقارن داده‌ها می‌باشد. چولگی و برجستگی نیز برای همه متغیرها مثبت گزارش شده است که نشان‌دهنده توزیع نامتقارن داده‌ها به سمت مقادیر بالاتر یا مثبت می‌باشد یا دارای چولگی مثبت می‌باشد.

آزمون فیلیپس و پرون

جدول (۴): ضریب آلفای کرونباخ و تعداد سوالات

متغیر	آماره	معنی داری	نتیجه
-------	-------	-----------	-------

کارایی مالی	-۴/۱۳	۰/۰۰۰	مانا
نسبت فعالیت	-۶/۶۳	۰/۰۰۰	مانا
اهرم مالی	-۶/۰۲	۰/۰۰۰	مانا
گردش دارایی	-۶/۰۵	۰/۰۰۰	مانا
روش استهلاک	-۴/۲۷	۰/۰۰۰	مانا

برای رد فرض صفر کافیست سطح معنی داری از ۰/۰۵ کمتر باشد. همانگونه که در جدول بالا ملاحظه می گردد سطح معنی داری در تمام موارد کمتر از ۰/۰۵ می باشد. بنابراین مانا بودن کلیه متغیرها، مورد تایید است. با توجه به مانا بودن تمام متغیر مورد بررسی می توان تخمین مدل رگرسیونی را انجام داد.

آزمون همبستگی پیرسون

جدول (۵): همبستگی بین متغیرهای پژوهش

X4	X3	X2	X1	
			۱/۰۰۰ ۰/۰۰۰	X1
		۱/۰۰۰ ۰/۰۰۰	۰/۰۵۷ ۰/۲۶	X2
	۱/۰۰۰ ۰/۰۰۰	۰/۰۴۷ ۰/۳۵	۰/۳۲۵ ۰/۰۰۰	X3
۱/۰۰۰ ۰/۰۰۰	۰/۳۹۴ ۰/۰۰۰	۰/۴۰۰ ۰/۰۰۰	۰/۲۸۶ ۰/۰۰۰	X4

برای رد فرضیه صفر و تایید معنی دار بودن همبستگی می بایست سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ باشد. در جدول بالا میزان همبستگی در سطر اول و معنی داری همبستگی در سطر دوم نوشته شده است. در صورتی که معنی داری کمتر از ۰/۰۵ باشد همبستگی مورد نظر از نظر آماری معنی دار است. همانگونه که ملاحظه می شود در برخی موارد همبستگی ها معنی دار می باشند اما شدت همبستگی ها بین متغیرهای مستقل کمتر از مقداری است که احتمال وجود هم خطی در مدل وجود داشته باشد.

بررسی مدل پژوهش

جدول (۶): بررسی مدل (چاو و هاسمن) پژوهش

نتیجه	سطح معناداری	درجه آزادی	آماره آزمون	
استفاده از مدل پانل دیتا	۰/۰۰۰	(۷۶ ، ۴۶۱)	۹/۹۸	مدل رگرسیونی
نتیجه	سطح معناداری	درجه آزادی	آماره آزمون	
نا مشخص	۱/۰۰۰	۴	۰/۰۰۰	مدل رگرسیونی

در جدول ۶- ملاحظه می شود سطح معناداری آزمون چاو کمتر از $\alpha=0/05$ محاسبه شده لذا با اطمینان ۹۵٪ امکان برآورد مدل با استفاده از روش پانل تأیید می شود. با توجه به اینکه فرض صفر آزمون چاو مبنی بر برابری عرض از مبدأها رد شد، در ادامه به منظور تشخیص وجود اثرات ثابت یا وجود اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می شود. همچنین سطح معناداری آزمون هاسمن $\text{prob}=1/000$ محاسبه شده لذا آزمون هاسمن توانایی تشخیص بین اثرات ثابت و تصادفی را ندارد. در جدول ذیل توانایی اثرات تصادفی در تبیین مدل خلاصه شده است:

جدول (۷): توانایی اثرات تصادفی در تبیین مدل پانل دیتا

مقدار توانایی اثرات تصادفی	مقدار ناتوانی اثرات تصادفی	نتیجه
۰/۱۱	۰/۸۹	استفاده از اثرات ثابت

با توجه به اینکه مطابق جدول بالا اثرات تصادفی کمی بیش از ۱۰ درصد از تغییرات را قادر به توضیح دادن است، بنابراین در تخمین از اثرات ثابت استفاده می شود.

تخمین مدل رگرسیونی

جدول (۸): تخمین مدل رگرسیونی

متغیر پاسخ = کارایی مالی شرکت			
متغیرهای مستقل	ضرایب رگرسیونی	آماره آزمون t	سطح معناداری
ثابت معادله (α)	-۰/۰۶	-۰/۹۳	۰/۰۳۵
نسبت فعالیت	۰/۱۰۱	۰/۰۳۶	۰/۰۰۰
اهرم مالی	-۰/۱۰۴	-۰/۰۵۲	۰/۰۰۰
گردش دارایی	۰/۲۵۱	۰/۰۲۶	۰/۰۰۰
روش استهلاک	-۰/۲۲۶	-۰/۰۲۳	۰/۰۰۰
آماره آزمون $F = 1567/7$ آماره دوربین واتسون: ۲/۰۸ سطح معناداری = ۰/۰۰۰ ضریب تعیین = ۰/۹۵			

چنانچه در جدول ۸- ملاحظه میشود تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گرفت؛ طبق تحلیل فوق با توجه به سطح معناداری که صفر شده است و آماره دوربین واتسون ۲/۰۸ که این عدد بین ۱/۵ و ۲/۵ میباشد، مشخص گردید رابطه ای معنادار بین متغیرهای فوق برقرار است و این فرضیه مورد تأیید قرار می گیرد؛ این اثرپذیری با ضریب تعیین ۹۵ درصد صورت گرفته است و نشان دهنده این است که متغیر مستقل به میزان ۹۵ درصد در متغیر وابسته تأثیرگذار است.

بحث و نتیجه گیری

به صورت کلی نتایج نشان داده است سوابق حسابداری تأثیر معناداری بر کارایی مالی شرکتها دارد. به طوری که سوابق حسابداری را از چهار شاخص نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی، روش استهلاک مورد سنجش قرار داده شد که از بین این شاخصهای گفته شده فوق نسبت فعالیت و گردش دارایی با کارایی مالی رابطه مستقیم دارد یعنی به ترتیب با افزایش یا کاهش هر یک از آنها کارایی مالی شرکت نیز افزایش و کاهش می یابد. به عبارتی با افزایش یا کاهش نسبت فعالیت و گردش دارایی، میزان کارایی مالی یا سودآوری و وضعیت مالی شرکت نیز افزایش و کاهش می یابد. اما اهرم مالی و روش استهلاک با کارایی مالی رابطه معکوس دارد یعنی با افزایش یا کاهش آن، میزان کارایی مالی نیز کاهش یا افزایش می یابد. یا به عبارتی افزایش و کاهش در اهرم مالی و روش استهلاک باعث کاهش و افزایش در کارایی

مالی، سودآوری و وضعیت مالی شرکت میشود. بنابراین برای اینکه وضعیت مالی یا کارایی مالی یک شرکت افزایش یابد و به سودآوری بیشتری دست یابند میتوانند به این شاخص توجه داشته باشند و با بکارگیری آنها میزان سودآوری یا کارایی مالی خود را تحت تأثیر قرار دهند. سهامداران و سرمایه گذاران و مدیران میتوانند به این موضوع اهمیت دهند. نتایج فرضیه اصلی پژوهش حاکی از آن است که سوابق حسابداری بر کارایی مالی شرکتها تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ به طوری که نتایج نشان داده است نسبت فعالیت میتواند باعث ایجاد تغییراتی در کارایی مالی شود و وضعیت مالی یک شرکت را دچار نوسان سازد و هرچه این نسبت بیشتر شود، کارایی مالی هم بیشتر تحت تأثیر قرار میگیرد. بنابراین کارایی مالی با نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی، روش استهلاک تحت تأثیر قرار میگیرد و ممکن است افزایش یا کاهش یابد. این نتایج با پژوهش باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، کامرانی و همکاران (۱۴۰۲)، شیرانی و همکاران (۱۴۰۲)، همراستا و سازگار می باشد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی ۱ پژوهش حاکی از آن است که نسبت فعالیت بر کارایی مالی شرکتها تأثیر معناداری ایجاد میکند. نسبت فعالیت میتواند بر افزایش کارایی مالی شرکت تأثیرگذار باشد. بنابراین شرکت هایی که به نسبت فعالیت اهمیت دهند میتوانند در سودآوری و عملکرد مالی نقش داشته باشند؛ به همین جهت افزایش و یا کاهش نسبت فعالیت باعث ایجاد تغییراتی در وضعیت مالی شرکت میشود که باید به آن توجه شود. این نتایج با پژوهش باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، اوچرا و همکاران (۲۰۲۳)، بایگی و آذری (۱۴۰۲)، همراستا و سازگار می باشد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی ۲ پژوهش حاکی از آن است که اهرم مالی بر کارایی مالی شرکت تأثیر معناداری دارد. به طوری که هر چه میزان اهرم مالی افزایش یابد باعث میشود کارایی مالی کاهش یابد یعنی این دو متغیر دارای رابطه ای معکوس میباشند. بنابراین در شرکتهایی که دارای اهرم مالی بالاتری هستند، کارایی مالی ضعیف تری دارند و باعث میشود بدهی های آنها هم افزایش یابد. این نتایج با پژوهش باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، کریستوفر جی ناپیر (۲۰۲۳)، فتحی و ابوطالبی (۱۴۰۱)، همراستا و سازگار می باشد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی ۳ پژوهش حاکی از آن است که گردش دارایی بر کارایی مالی شرکت تأثیر معناداری دارد. به طوری که هر چه میزان گردش دارایی افزایش یابد باعث میشود کارایی مالی افزایش یابد یعنی این دو متغیر دارای رابطه ای مستقیم میباشند. بنابراین در شرکتهایی که دارای گردش دارایی بالاتری هستند، کارایی مالی بهتری دارند و باعث میشود بدهی های آنها هم کاهش یابد. این نتایج با پژوهش باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، برتون، هیولین و همکاران (۲۰۲۳)، رضایی و همکاران (۱۴۰۱)، همراستا و سازگار می باشد.

نتایج حاصل از فرضیه فرعی ۴ پژوهش حاکی از آن است که روش استهلاک بر کارایی مالی شرکت تأثیر معناداری دارد. به طوری که هر چه میزان گردش دارایی افزایش یابد باعث میشود کارایی مالی کاهش یابد یعنی این دو متغیر دارای رابطه ای معکوس میباشند. بنابراین در شرکتهایی که روش استهلاک مختلفی دارند، کارایی مالی دارای نوسان بیشتری دارند و باعث میشود تغییراتی در سودآوری و وضعیت مالی شرکت ایجاد شود. این نتایج با پژوهش باوونو و هندیکا (۲۰۲۳)، ترایان کریستین نیکولای (۲۰۲۲)، رسولی پرشکوه و همکاران (۱۴۰۱)، همراستا و سازگار می باشد.

پیشنهادهای کاربردی و مواردی برای محققان آتی

۱) می توان پیشنهاد نمود به مدیران شرکتها، جهت افزایش کارایی مالی و یا میزان سودآوری شرکتها به سوابق حسابداری شرکت توجه ویژه ای داشته باشند. در این راستا میتوان استراتژیها و یا خط مشیهایی طراحی نمود که بتوان با بکارگیری هریک از این شاخصها (مانند نسبت فعالیت، اهرم مالی، گردش دارایی، روش استهلاک) به کارایی مالی کمک

نمود و در کاهش و یا افزایش آن نقش داشت. همچنین میتوان از کارشناسان و متخصصان کمک گرفت و یا اینکه مدیران مالی و حسابداران مجرب و متخصص را استخدام نمود تا به شرکت کمک نمایند.

۲) می‌توان پیشنهاد نمود به شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای افزایش کارایی مالی و یا تغییرات مثبت در وضعیت مالی و سودآوری شرکت به نسبت فعالیت شرکتهای اهمیت نشان دهند و با بکارگیری مناسب آن باعث ایجاد سودآوری و تغییرات مثبتی در کارایی مالی شرکت شوند. در این راستا نیز میتوان آموزشهای لازم را برای حسابداران در نظر گرفت.

۳) می‌توان پیشنهاد نمود به شرکتهای بورسی جهت افزایش کارایی مالی و افزایش سودآوری به اهرم مالی شرکت توجه داشته باشند. به طوری که راهکارهایی برای کاهش میزان اهرم مالی را به کار گیرند و از بدهی های بلندمدت و زیاد اجتناب ورزند تا به سودآوری بهتری دست یابند و در نهایت کارایی مالی خود را تقویت نمایند. همچنین میتوان از کارشناسان و مشاوران مالی در این زمینه کمک بگیرند تا با دقت بیشتری به فعالیت خود بپردازند.

۴) می‌توان پیشنهاد نمود به شرکتهای بورسی جهت افزایش کارایی مالی به گردش دارایی اهمیت دهند و هرچه میزان گردش دارایی را تقویت نمایند باعث افزایش کارایی مالی شوند. در این راستا نیز میتوان با بهره‌گیری از استراتژیها و خط مشیها راههایی را انتخاب نمایند که به نتیجه بهتری دست یابند. همچنین میتوان از کارشناسان و برنامه ریزان مالی استفاده نمود تا با نظرات آنها به فعالیتهای شرکت پرداخت.

۵) می‌توان پیشنهاد نمود به شرکتهای بورسی جهت افزایش یا کاهش کارایی مالی به شاخص روش استهلاک توجه نمایند. در این راستا نیز میبایست قبل از شروع فعالیت خود روشهای استهلاک را مورد بررسی قرار دهند و از کارشناسان و مشاوران در این زمینه کمک بگیرند و یا از تجربیاتی که در شرکتهای مشابه کسب نموده اند، استفاده نمایند تا بتوانند به نتایج بهتری در زمینه سودآوری و وضعیت مالی شرکت دست یابند که استخدام افراد متخصص نیز میتواند به شرکت کمک نماید.

با توجه به اینکه در این مطالعه به بررسی تأثیر سوابق حسابداری بر کارایی مالی پرداخته شد انتظار می‌رود در پژوهشهای آتی که همین موضوع را با توجه به دیگر متغیرها مانند نقش مدیریت نقدینگی، عدم تقارن اطلاعاتی، تحریم های اقتصادی، رقابت پذیری بین بانکها، فرضیات و اصول حسابداری، توسعه مالی و رشد اقتصادی، سازوکارهای نظام راهبری، سازمان حسابرسی و فرهنگ سازمانی بررسی نمایند.

منابع

- ✓ خلفی، سپیده، دربندی، یاشار، (۱۴۰۱)، تأثیر تعهد سازمانی بر سیستم های حسابداری و عملکرد مالی سازمان (مورد مطالعه: بانک ملت)، رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۸۶، شماره ۱۷، صص ۹۴۲-۹۵۸.
- ✓ شیرانی، محمود، اسلامیان دهکردی، خاطره، مهری بابادی، حجت اله، (۱۴۰۲)، ارزیابی سیستم های اطلاعاتی حسابداری و تاثیر آن بر عملکرد مدیران مالی شرکت های خدماتی، مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، دوره ۹، شماره ۱، صص ۵۴-۶۸.
- ✓ کامرانی، حسین، محمدی خاوه، حمیدرضا، غیور گلدانلو، مینا، (۱۴۰۲)، بررسی تاثیر سوابق حسابداری بر عملکرد مالی شرکت های پتروشیمی (مطالعه موردی شرکتهای پتروشیمی عرضه کننده در بورس کالا)، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۷، شماره ۹۱، صص ۱۴۲-۱۶۱.
- ✓ Ali M.J., K. Ahmed, (2017). Determinants of accounting policy choices under international accounting standards: evidence from South Asia, Account. Res. J. 30 (4) (2017) 430-446.

- ✓ Alissa W., S.B. Bonsall IV, K. Koharki, M.W. Penn Jr.,(2013). Firms' use of accounting discretion to influence their credit ratings, *J. Account. Econ.* 55 (2–3) (2013) 129–147.
- ✓ Altamuro. A. , A.L. Beatty, J. Weber,(2005). The effects of accelerated revenue recognition on earnings management and earnings informativeness: evidence from SEC staff accounting bulletin no. 101, *Account. Rev.* 80 (2) (2005) 373–401.
- ✓ Asay H.S., R. Guggenmos, K. Kadous, L. Koonce, R. Libby,(2021). Theory testing and process evidence in accounting experiments, *Account. Rev.* (2021).
- ✓ Bawono, I. R. Handika. H. (2023). How do accounting records affect corporate financial performance? Empirical evidence from the Indonesian public listed companies. *Contents lists available at ScienceDirect. Heliyon* 9 (2023) e 14950.
- ✓ Boone J.P., I. Khurana, K.L. Raman,(2022). Accounting estimation intensity, auditor estimation expertise, and managerial bias, *Account. Horiz.* (2022).
- ✓ Chang C., K. Herbohn, I. Tutticci,(2009). Market's perception of deferred tax accruals, *Account. Finance* 49 (4) (2009) 645–673.
- ✓ Christopher J. N, 2023. "Using accounting records as historical data sources," Chapters, in: Stephanie Decker & William M. Foster & Elena Giovannoni (ed.), *Handbook of Historical Methods for Management*, chapter 10, pages 140-155, Edward Elgar Publishing.
- ✓ Chong W.L., G. Tower, R. Taplin,(2000). Determinants and harmonisation of Asia-Pacific Manufacturing companies' measurement Practices, *Asian Rev. Account.* 8 (2) (2000) 81–103.
- ✓ Ciftci M., M. Darrough,(2022). Inventory policy choice and cost of debt: a private debtholders' perspective, *J. Account. Audit Finance* 37 (1) (2022) 229–258.
- ✓ Cohen D., M.N. Darrough, R. Huang, T. Zach, (2011). Warranty reserve: contingent liability, information signal, or earnings management tool? *Account. Rev.* 86 (2) (2011) 569–604.
- ✓ Fan Z., Y. Liu,(2020). Tax compliance and investment incentives: firm responses to accelerated depreciation in China, *J. Econ. Behav. Organ.* 176 (2020) 1–17.
- ✓ Graham J.R., M. Hanlon, T. Shevlin,(2011). Real effects of accounting rules: evidence from multinational firms' investment location and profit repatriation decisions, *J. Account. Res.* 49 (1) (2011) 137–185.
- ✓ Gul F.A., (2001). Free cash flow, debt-monitoring and managers' LIFO/FIFO policy choice, *J. Corp. Finance* 7 (4) (2001) 475–492.
- ✓ Harymawan I., M. Nasih, N.K. Rahayu, K.A. Kamarudin, W.A. Wan Ismail,(2022). Busy CEOs and financial reporting quality: evidence from Indonesia, *Asian Rev. Account.* 30 (3) (2022) 314–337.
- ✓ Jackson S.B., T.C. Rodgers, B. Tuttle,(2010). The effect of depreciation method choice on asset selling prices, *Account. Org. Soc.* 35 (8) (2010) 757–774.
- ✓ Jaggi J.,(2022). When does the internal audit function enhance audit committee effectiveness? *Account. Rev.* (2022).
- ✓ Khalilov A., B.G. Osma,(2020). Accounting conservatism and the profitability of corporate insiders, *J. Bus. Finance Account.* 47 (3–4) (2020) 333–364.
- ✓ Kitagawa N., A. Shuto,(2021). Management earnings forecasts and the cost of debt, *J. Account. Audit Finance* 36 (3) (2021) 585–612.
- ✓ Koowattanatianchai N., M.B. Charles, I. Eddie,(2019). Incentivising investment through accelerated depreciation: wartime use, economic stimulus and encouraging green technologies, *Account. Hist.* 24 (1) (2019) 115–137.
- ✓ Kraus A., R.J. Huefner,(1972). Cash-Flow patterns and the choice of a depreciation method, *Bell J. Econ. Manag. Sci.* 3 (1) (1972) 316–334.
- ✓ Laurion H.,(2020). Implications of Non-GAAP earnings for real activities and accounting choices, *J. Account. Econ.* 70 (1) (2020), 101333.

- ✓ Liang P.J., X. Wen,(2007). Accounting measurement basis, market mispricing, and firm investment efficiency, *J. Account. Res.* 45 (1) (2007) 155–197.
- ✓ Ojra Jafar & Abdullah Promise Opute & Abdulaziz M. Alsaqer, 2023. "Customer accounting practices, antecedents and performance implications: insights from the financial services industry in Kuwait," *Future Business Journal*, Springer, vol. 9(1), pages 1-20, December.
- ✓ Park J.,(2016). The impact of depreciation savings on investment: evidence from the corporate alternative minimum tax, *J. Publ. Econ.* 135 (2016) 87–104.
- ✓ Pislaru, M., Herghiligu, I. V., & Robu, I. B. (2019), "Corporate Sustainable Performance Assessment based on Fuzzy Logic", *Journal of Cleaner Production*, 223, PP. 998-1013.
- ✓ Samara A.D.,(2014). Assessing the relevance of deferred tax items: evidence from loss firms during the financial crisis, *J. Econ. Asymmetries* 11 (2014) 138–145.
- ✓ Summers S.L., J.T. Sweeney,(1998). Fraudulently Misstated financial statements and insider trading: an empirical analysis, *Account. Rev.* 73 (1) (1998) 131–146.
- ✓ Zhao L., H. Fan,(2022). Investment incentives and the relative demand for skilled labor: evidence from accelerated depreciation policies in China, *China Econ. Rev.* 73 (2022).